

Asia: VN/30248/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vankeuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset kommentit esityksestä

-

Yleiset kommentit esityksen tavoitteista

-

Toiminta vakavissa yhteiskunnallisissa häiriötilanteissa / vankiloiden toiminta

-

Toiminta vakavissa yhteiskunnallisissa häiriötilanteissa / yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpano

-

Vankiloita koskeva sääntely, esim. vankilan alueen määrittely

-

Vankilan osastoja koskeva sääntely / tehostetun valvonnan osastot

-

Vankilan osastoja koskeva sääntely / sopimusosastot

-

Lakia alemmat säädökset ja määräykset

-

Rikosseuraamuslaitoksen valvontatoimivaltuudet

-

Rahan ja muiden maksuvälineiden käyttö vankilassa

-

Vankilasta vapautuvan vangin kuljettaminen tahdosta riippumattomaan hoitoon

-

Vangeille myönnettävät poistumisluvat

-

Hoitoon pääsystä ajankohdasta ilmoittaminen

-

Sijoittaminen vankilan ulkopuoliseen laitokseen / aikuiset vangit

-

Sijoittaminen vankilan ulkopuoliseen laitokseen / alle 18-vuotiaat vangit

7.8 Laki lastensuojelulain muuttamisesta

16 a §. Lastensuojelun kustannuksista vastaava hyvinvointialue.

Viittaussäännös vankeuslakiin on kannettava.

40 §. Velvollisuus huostaanottoon ja sijaishuoltoon

Esityksessä ei ole huomioitu, että lapsen huostaanotosta päättää ensiasteena hallinto-oikeus, ei lastensuojeluviranomainen, mikäli asianosaisten vastustavat huostaanottoa. Milloin rangaistuksen suorittaminen alkaisi, jos huostaanotosta päättäisi hallinto-oikeus asianosaisten vastustaessa sitä (päätöksen saaminen voi kestää hakemuksen jättämisestä 8-10 kk)? Onko lastensuojelulain 38 §:n mukaisen kiireellisen sijoituksen aikana mahdollista alkaa suorittamaan vankeusrangaistusta?

Hallituksen esityksestä ei käy ilmi, että miten viranomaisten väliset eriävät näkemykset mm. lapsen sijaishuoltopaikasta ratkaistaan esim. tilanteissa, joissa hallinto-oikeus olisi eri mieltä lapsen edun mukaisesti mukaisesta sijaishuoltopaikasta kuin lastensuojeluviranomaiset ja /tai Rikosseuraamuslaitos. Hallituksen esityksestä ei käy myöskään ilmi, että miten päätöksenteko toteutuisi jos viranomaiset (lastensuojelu ja Rise) olisivat eri mielisiä lapsen sijaishuoltopaikasta.

- Mitä tapahtuisi, jos sijaishuolto tietyssä laitoksessa jouduttaisiin keskeyttämään esimerkiksi muiden lasten turvallisuuden vaarantumisen vuoksi - minne vankeusrangaistusta suorittava lapsi tällaisessa

sijoitettaisiin ja kumman viranomaisen päätöksellä? Jos vankilaan, olisiko hän edelleen huostassa ja tehtäisiinkö sijaishuoltopaikan muutospäätös vankilaan vai lopetettaisiinko huostassapito?

Päätetäänkö lapsen yhteydenpidosta läheisiinsä lastensuojelulain vai vankeuslain nojalla?

Pitäisi selkeästi ja konkreettisesti eritellä, mistä asioista päättää lastensuojeluviranomainen ja mistä Rikosseuraamuslaitos.

52 §. Yhteistyö sijaishuollon aikana

Yhteistyöhön ja tietojen vaihtamiseen velvoittavissa pykälissä (vankeuslain 10 b § ja LsL 51 §) tulisi selvyuden vuoksi todeta ”salassapitosäännösten estämättä”?

Muut mahdolliset huomiot esitysluonnoksesta

Vastuista viranomaisten välillä ja esim. päätöksenteosta ja muutoksenhaun vaikutuksista ei ole edelleenkään riittävän selkeästi säädetty. Säännöksissä tulisi selkeästi ja konkreettisesti eritellä, mistä asioista päättää lastensuojeluviranomainen ja mistä Rikosseuraamuslaitos.

Kuntouttava suljettu laitospalvelu on nimenomaisesti nähty vaihtoehtona tilanteisiin, joissa, lapsen käyttäytyminen muistuttaa rikosoikeudellisen seuraamusjärjestelmän piiriin kuuluvia tekoja, mutta vankeuslakia ei voida soveltaa lapsen iän vuoksi. Palvelu ei ole seuraamus vaan lastensuojelullinen sijaishuollon muoto, jossa voidaan käyttää laajempia rajoituksia lapsen suojelemiseksi.

Pimper-Koivisto Leena
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue